

CECHY „POMOCNEGO” RODZICIELSTWA*

Przedmowa

The Parenting Education & Support Forum jest krajową organizacją odpowiedzialną za zapewnianie odpowiedniej jakości usług dla rodziców. Wiedza na temat umiejętności i postaw, które powinny posiadać osoby pracujące zawodowo z rodzicami, zostały wyszczególnione w Narodowych Standardach.

Celem naszych działań jest wspomaganie rodziców w wychowywaniu dzieci.

W 2003 roku zadaliśmy sobie pytanie, czy kiedykolwiek nasza organizacja określiła, co składa się na pojęcie „dobrego rodzicielstwa”. Wspierając rozwój działalności wspomagających „dobre rodzicielstwo”, nie poświęcono jednak czasu na zdefiniowanie tego pojęcia. Przyszedł wreszcie moment, aby coś w tym względzie zrobić. Zaprosiliśmy grupę ekspertów (wykaz, poniżej), którzy wnieśli różnorodność poglądów, w celu zbadania zagadnienia, czy w ogóle możliwe jest stworzenie definicji, która będzie uniwersalna w przypadku różnych kultur i różnych sytuacji, w jakich ludzie stają się rodzicami. Po dwukrotnym spotkaniu zrodziło się wiele pomysłów, które zgodnie uznano jako podstawowe cechy dobrego rodzicielstwa. Aby uzyskać możliwie szeroki wachlarz opinii, zapytaliśmy inny zespół o zdanie, a ostateczne wnioski podsumowaliśmy w krótkim dokumencie zamieszczonym poniżej. Nie jest to wykaz uniwersalnych zasad czy strategii wychowawczych, które różnią się znacznie w zależności od kultury, przekonań czy warunków, ale raczej określenie ogólnego kierunku i podstawowych wartości, które w naszej opinii powinny charakteryzować „dobre rodzicielstwo”. Nie jest to również zbiór pomysłów, mających zachęcać do dobrego rodzicielstwa. Jest to raczej wsparta przykładami rozprawa napisana w celu promowania rozwoju. Prosimy o komentarze. Naszym zdaniem temat ten wart jest uwagi, ze względu na to, że *dotyczy przyszłości nas wszystkich*.

Dla celów tego dokumentu zdefiniowaliśmy słowo „rodzicielstwo” jako „emocjonalne i psychologiczne aspekty wychowywania dzieci” (Einzig H. 'Review of the field: current trends, concepts and issues' w Wolfendale S. i Einzig H. eds (1999) Parenting education and support: New opportunities. Dawid Fulton). Używając słowa rodzice, mamy na myśli wszystkich, którzy pełnią tę rolę, niezależnie od tego czy są biologicznymi rodzicami dziecka.

Członkowie grupy doradczej

Kate Cairns - autor publikacji dla BAAF, dyrektor ds. szkoleń, SfE Open Learning College

John Coleman - dyrektor, Trust for the Study of Adolescence

Debbie Cowley - dyrektor ds. rozwoju, Parenting Forum

Mary Crowley - dyrektor naczelny

Graham Curtis Jenkins - dyrektor, doradztwo w Primary Care Trust

Hilton Davis - profesor psychologii zdrowia dziecka, Center for Parent and Child Support

Hetty Einzig - dyrektor ds. badań naukowych, Parenting forum, psychoterapeuta, konsultant

Elizabeth Hartley - Brewek - dyrektor szkoły, Co-operative Kids, niezależny pisarz, konsultant

Eileen Hades - doradca ds. rodziny, NSPCC

* w oryginale: „parenting” – pojęcie oznaczające wychowywanie dzieci i wszystkie odpowiedzialności oraz aktywności z tym związane

Phil Hope - poseł dla okręgu Corby, PPS Deputy Prime Minister
Jean Jackson - dyrektor ds. norm jakości i szkoleń, Parenting Forum
Enid Levin - kierownik ds. rozwoju, Social Care Institute for Excellence
Maggie Wills - dyrektor, Mellow parenting, psycholog kliniczny
James Park - dyrektor, Antidote
Sarah Steward- Bron - profesor zdrowia publicznego, Uniwersytet w Warwick
Ed Straw - Price Waterhouse Coopers, członek zarządu NFPI
Fiona Taylor - kierownik ds. rozwoju, Surrey Parenting Education and Support Strategy Group
Sheila Wolfendale - profesor psychologii wychowania, Uniwersytet East London

Recenzenci reprezentujący odmienne opcje religijne

Dr Mohammad Abdul Bari - muzułmański punkt widzenia
Sue Burridge- chrześcijański punkt widzenia
Nick Palan FCA- hinduski punkt widzenia
Param JS Sandhu - sikhijski punkt widzenia
Rabbi Tabick -żydowski punkt widzenia

1. Wstęp

1.1 Wpływ, jaki wywiera styl rodzicielstwa na efekty wychowawcze, zdrowie psychiczne, ale i przestępczość dzieci oraz ostatecznie na budowanie społeczeństwa, jest coraz powszechniej uznawany i coraz wyraźniej odzwierciedla się w polityce socjalnej państw. Podstawową zasadą dobrej praktyki jest budowanie na *bazie tego*, co „się sprawdziło”, co nasuwa pytanie „Jak dalece...?”. Społeczeństwo wpływa na wyobrażenia rodziców o sobie, a także oddziałuje na oczekiwania wobec rodziców i zakres rodzicielskiej odpowiedzialności. Własne doświadczenia wychowawcze mają niewątpliwie związek z kontekstem kulturowym i społecznym. Naszym zadaniem jest zatem zbadanie poglądów, modeli i postaw, które składają się na obecne wzory rodzicielstwa, a tym samym na działania opracowane w celu promowania tych wzorów.

1.2 Najważniejszym pytaniem w dyskusji jest pytanie o kształt społeczeństwa, które chcemy zbudować. A zatem, jak powinniśmy wychować dzieci, aby stworzyć to społeczeństwo? Nie sugerujemy, że sterowanie społeczeństwem jest możliwe czy też słuszne, jesteśmy jednak przekonani, że niektóre zachowania i postawy są korzystniejsze dla rozwoju psychiczno-emocjonalnego, poznawczego i socjalnego dzieci niż inne.

1.3 Zachowanie i postawy tego rodzaju nie są społecznie obojętne. Poglądy i formy, polityka i normy kulturowe danego społeczeństwa wpływają na nasze związki z dziećmi i są zarazem ich tłem tworząc relacje zwrotne w postaci pętli, co mogłoby zostać przedstawione następująco:

normy socjalne i kulturowe > mapy zachowań / mapy umysłowo-emocjonalne > jakość postaw > działania rodziców > stosunki z dzieckiem > normy rodzinne > normy socjalne itd.

1.4 Nastąpił niebywały postęp i radykalne zmiany norm socjalnych i praktyk wychowawczych od czasów, kiedy my byliśmy dziećmi. Wysyłanie dzieci w wieku ośmiu lat do szkół pomogło wypromować zdystansowany i chłodny styl wychowawczy, odpowiedni do wychowywania wysokich rangą menadżerów (w starożytności spartańskie praktyki

wychowawcze, jak wynoszenie noworodków na zewnątrz, dawały tylko najzdrowszym szansę na przeżycie w wojowniczej kulturze). Czy w XXI wieku nie powinniśmy zrobić kroku naprzód i zamiast wychowania niezależnych ludzi z minimalnymi potrzebami emocjonalnymi wobec innych zacząć wychować współzależnych od siebie ludzi, zdolnych do dawania i otrzymywania, którzy są świadomi różnic panujących w złożonym społeczeństwie i którzy wolą współpracować ze sobą niż konkurować?

1.5 Pomocne rodzicielstwo musi, oprócz konieczności uwzględniania potrzeb społeczeństwa, zaspokoić indywidualne psychiczne potrzeby dzieci. Termin „wystarczająco dobre” został wprowadzony przez Winnicotta i miał swoje specyficzne znaczenie; Winnicott użył tego terminu, opisując taki rodzaj macierzyństwa, który rozwija więź matka- dziecko, czyniąc dziecko najważniejszym wyznacznikiem tej relacji. Termin ten (często wykorzystywany przez Bruno Bettelheima, a od pewnego czasu używany powszechnie) stosowany jest jako odpowiedź na naszą tendencję do perfekcji w wychowaniu. „Wystarczająco dobre” rodzicielstwo jest lepsze niż paraliżująca poprawność bycia „perfekcyjnym”.

Czy wyrażenie to usprawiedliwi wszystkie rodzaje rodzicielstwa i określi je jako „wystarczająco dobre”? Czy znaczy to, że obecne normy wychowawcze są prawidłowe i powinny być naszym wspólnym celem? Co tak naprawdę jest dobre, dla kogo i w jakich okolicznościach?

Jesteśmy świadomi, że popełniając błędy, w mniejszym lub większym stopniu raniemy nasze dzieci. i że istnieją też złe sposoby wychowawcze.

1.6 W publikacji z 2003 roku zatytułowanej „Pomocne rodzicielstwo” wydanej przez The Royal College of Paediatrics and Child Health napisano: „Wszystko, co *>przychodzi naturalnie<*, odzwierciedla zarówno sposób, w jaki rodzice sami byli wychowywani, jak i to, co jest rzeczywiście naturalne. Istnieją praktyki szkodliwego rodzicielstwa przekazywane z pokolenia na pokolenie. Rosnąca ilość badań wskazuje, że dobrze nam znane założenia na temat wychowywania dzieci nie zawsze są prawidłowe”.

1.7 Częścią zadań Parenting Forum w promowaniu działań wysokiej jakości na polu edukacji rodzicielskiej i wspierania rodziców jest wyrażanie opinii na temat jakości programów wychowawczych i szkoleń dla osób pełniących obowiązki rodzicielskie w zastępstwie. Realizacja tych zadań nie byłaby możliwa bez zdecydowanego sygnalizowania niebezpieczeństwa stosowania przemocy, wykorzystywania i zaniedbywania dzieci oraz mówienia o potrzebach psychologicznych dzieci, o kształcie społeczeństwa i - co się z tym wiąże – naszym rozumieniu pojęcia pomocnego rodzicielstwa. Pomimo tego, że w historii zdarzało się, że sądy na temat wychowania były błędne, jednak bez podjęcia ryzyka nie jesteśmy w stanie być konsekwentni i jednoznaczni w naszych działaniach.

1.8 Pomocne praktyki wychowawcze przybierają różnorodne formy w poszczególnych grupach społecznych, etnicznych czy wyznaniowych, dlatego nie zamierzamy w tym dokumencie sporządzać precyzyjnych „recept” dotyczących umiejętności rodzicielskich. Naszym celem jest, opierając się na dostępnych teoriach i praktykach, określenie bazowych cech/jakości ułatwiających rodzicom dokonywanie własnych wyborów uwzględniających potrzeby zarówno rodziców, jak i dzieci oraz pozwalających kształtować społeczeństwo sprzyjające rozwojowi nas wszystkich. Mamy nadzieję, że zarówno specjaliści, osoby świadczące usługi jak i wyznaczające kierunki rozwoju uznają nasze opinie za pożyteczne.

2. Kontekst współczesnego rodzicielstwa , dokąd zmierzamy

2.1 Demokracja i równość są wartościami cenionymi w naszym społeczeństwie, które cechuje jednocześnie indywidualizm i atomizacja. To jest społeczeństwo borykające się z trudnościami, ale i posiadające jednocześnie korzystne perspektywy. Obserwujemy stan napięcia pomiędzy wychowaniem jednostki, a potrzebami całego społeczeństwa - pomiędzy potrzebą wsparcia i kontroli. Ważne jest, aby zarówno uznać i czerpać siły z różnorodności, jak i podtrzymywać wspólnotę.

2.2 Wobec wzrastającej atomizacji społeczeństwa, może wydawać się, że to, co nas dzieli, jest silniejsze niż to, co nas łączy. Jednakże w ostatnim projekcie BBC World Service, zespół ekspertów reprezentujących różne dziedziny i posiadający duże doświadczenie, zdołał stworzyć listę „złotych zasad“, które wprowadzono w życie i które okazały się skuteczne przy wspieraniu rodziców w kilku różnych krajach. (Zobacz aneks)

2.3 Uważamy, że wartym podkreślenia jest fakt, iż w gwałtownie zmieniającym się społeczeństwie rodzice otrzymują sprzeczne informacje. Czy w krajach, gdzie opieka nad dzieckiem jest aktywnie promowana, rola rodziców jest naprawdę ceniona? Społeczeństwo chce, abyśmy pielęgowali u dzieci poczucie własnej wartości, wiarę we własne siły i integralność osobowości, a jednak dzieci postrzegane są często jako problem - emocjonalny i ekonomiczny ciężar, z którym, co się podkreśla, należy sobie jakoś dać radę.

2.4 Celem nie jest osiągnięcie perfekcji, ale wspieranie dzieci XXI wieku, będąc jednocześnie przygotowanym na możliwość popełniania błędów w nowych sytuacjach. Dyskusje wokół polityki edukacyjnej sugerują, iż rząd chciałby, aby w dzieciach zaszczepić większą niezależność. Nie powinniśmy obawiać się rekomendowania tego również rodzicom. Stwarza to okazję, aby przyrzeć się korzyściom płynącym z relacji podmiot-podmiot, gdzie zarówno rodzice, jak i dzieci są uznawane i czone jako reprezentanci społeczeństwa, w przeciwieństwie do relacji podmiot (rodzic) - przedmiot (dziecko). Ta zmiana wskazuje na nowe problemy, które powinny być rozwiązane w drodze dyskusji, jak na przykład kwestia władzy rodzicielskiej.

2.5 Możemy obserwować pewną zmianę: kiedyś kładziono nacisk na kontrolę dziecka, teraz podkreśla się wagę wywierania wpływu na dziecko. Ważnym składnikiem rodzicielstwa opartego na „wywieraniu wpływu” jest zabawa. Jednakże w naszym społeczeństwie, z historycznie purytańskimi wpływami, wielu rodziców nie potrafi cieszyć się i bawić.

2.6 W dalszym ciągu dyskutuje się rolę płci. Zmieniło się wiele: tabu oraz normy zachowania dla dziewcząt i chłopców, matek i ojców, jednak zróżnicowanie pozostało. Podkreśla się coraz bardziej ważność relacji ojców z dziećmi oraz to, że ojcowie nie są w rodzinie tylko dodatkiem.

2.7 Podejście skoncentrowane na dziecku uzyskało szerokie poparcie, przyznając, że dzieci są stosunkowo słabe i podatne na zranienia. Rozwój, edukacja i przemiany u rodziców są również istotne. Zdrowe stosunki między dziećmi a ich rodzicami stanowią potencjał dla budowania dobrych relacji z ludźmi w ciągu całego życia.

3. Opieka, bezpieczeństwo i granice.

3.1 Rodzice mają władzę nad swoimi dziećmi i ponoszą za nie odpowiedzialność. Ich obowiązkiem jest zapewnienie bezpiecznego środowiska, aby dzieci mogły odkrywać świat, umożliwienie uczenia się i zapewnienie im informacji zwrotnych o tym jak sobie radzą. Rodzice mają obowiązek wyznaczać granice, aby dzieci mogły żyć nie raniąc ani innych, ani siebie. Rodzice pełnią również rolę adwokatów swoich dzieci - reprezentując ich i stając po ich stronie. Rodzice przekazują swoim dzieciom wartości, poglądy i wzory postępowania - świadomie i w zaplanowany sposób, ale także poprzez własne zachowanie i relacje z innymi.

3.2 Bezpieczne środowisko

3.21 Dzieci zyskują poczucie bezpieczeństwa wówczas, gdy mogą polegać na rodzicach i zachowanie rodziców jest przewidywalne. Kształtuje się ono poprzez doświadczanie rytuałów dnia codziennego oraz wyjaśnianie motywów postępowania. Kreując przewidywalne środowisko poprzez zakreslanie i przestrzeganie granic, rodzice przygotowują dzieci na spotkanie z zasadami obowiązującymi w szeroko rozumianym życiu społecznym. Zapewniają swoim dzieciom bezpieczeństwo oraz tworzą zasady współżycia w rodzinie. Dzieci uczą się uwzględniać potrzeby innych i odkrywają korzyści płynące z wyznaczania swoich osobistych granic. Pomaganie dzieciom w dostosowywaniu się do ustalonych reguł w odpowiedni dla ich rozwoju sposób, pozwala im odczuwać zadowolenie z bycia członkiem grupy społecznej. Kontrola zachowań dzieci poprzez stosowanie emocjonalnej lub fizycznej przemocy zakłóca ich rozwój.

3.22 Wspomniany proces nieuchronnie wywołuje kwestie takie jak: władza, kontrola i strach, a ponieważ rodzice ciągle zmagają się z tymi problemami, mogą czuć się czasem sparaliżowani sprzecznymi uczuciami, jakie wywołują różne sposoby postępowania. Chcąc wyznaczać i przestrzegać granic, rodzice muszą mieć zaufanie do siebie. Ich własne doświadczenie z dzieciństwa ma tutaj silny wpływ. Wywieranie presji na rodziców może zniweczyć ich dobre intencje i „modelowe” zachowanie. Jeżeli rodzice potrafią troszczyć się o samych siebie, to będą lepiej przygotowani do opieki nad swoimi dziećmi. Wzajemna tolerancja i współczucie pomiędzy rodzicem a dzieckiem pomoże efektywniej pokonywać obecne i przyszłe sytuacje stresowe.

3.3 Wyjście z zależności

3.31 Zadania związane z wychowywaniem dziecka zmieniają się w różnych okresach jego rozwoju. Relacja rodzic - niemowlę z początku bardzo fizyczna, zmienia się na coraz bardziej werbalną, w miarę jak dziecko dorasta. Początkowo rodzice podporządkowują swoje własne potrzeby (snu, szacunku, bycia wysłuchanym) potrzebom dziecka. Wraz z rozwojem dziecka, potrzeby rodziców mogą być stopniowo coraz bardziej uwzględniane. W miarę dorastania powinien się zwiększać obszar odpowiedzialności dzieci za własne czyny i rodzice mogą im w tym pomagać. Centralną częścią tego procesu jest uwewnętrznianie systemu wartości.

3.32 Nie należy oczekiwać od dziecka, aby zachowywało się tak jak „rodzic” w stosunku do swoich rodziców. Dorastając jednak powinno ono być zachęcane do uczestniczenia w opiece nad innymi członkami rodziny. Kiedy rodzice i dzieci potrafią uznać, że wszyscy się zmieniają, wzajemne zrozumienie zwiększa się, co z kolei powoduje wzrost empatii. W ten sposób dzieci zyskują poczucie przynależności do rodziny. Ułatwia im to odnalezienie własnego miejsca w społeczeństwie, w grupie i organizacji. Udaje się to lepiej, gdy rodzice

nie traktują dzieci jak swojej własności, ale szanują je jako odrębne jednostki. Poczucie odrębności i zaufanie do siebie buduje umiejętność stawiania i respektowania granic.

3.4 Silne uczucia i udane związki

3.41 Dzieci uczą się o związkach dorosłych na przykładzie swojej rodziny, a stosunki pomiędzy członkami rodziny mogą mieć na nie silny wpływ. Dzieci kontaktują rodziców z ich uczuciami z dzieciństwa, co czasami może wywoływać w rodzicach niepokój. Doświadczenia dorosłych z dzieciństwa wywierają silny wpływ na sposób wychowywania ich własnych dzieci.

3.42 Pomocne rodzicielstwo to nie tylko kwestia pełnienia obowiązków – dzieci powinny także odczuwać radość – nieobecność kogoś w rodzinie czy chłód we wzajemnych relacjach są dla dzieci szkodliwe.

Kiedy członkowie rodziny okazują sobie wzajemny szacunek i miłość, cała rodzina czuje się bardziej bezpieczna.. Matki i ojcowie mogą lepiej spełniać się w życiu rodziny, gdy ich rola jest doceniana. Ciągłe konflikty pomiędzy rodzicami osłabiają u dziecka poczucie zaufania, a bycie świadkiem przemocy pomiędzy członkami rodziny jest dla dzieci niszczące.

4. Uznanie i uczciwość

4.1 Umiejętność „odczytywania” emocji

4.11 Rodzicielstwo jest procesem, w którym staramy się zrozumieć siebie, swoje dzieci i relację. Umiejętność „odczytywania” emocji stanowi tutaj punkt wyjścia – rozumienie tego, co czujemy; zdolność wyrażania emocji w nieprzysłuchający sposób: i przyjmowanie gwałtownych emocji naszych dzieci. W trakcie budowania więzi, dzieci doświadczają angażowania się w ten proces rodziców.

Istotą tego procesu jest słuchanie i reagowanie. Wspierające relacje rodzic - dziecko w pełni przyzwalają na przenikanie momentów, w których jest się razem i osobno. Poprzez ten proces rodzice dają dzieciom poczucie tego, kim one są i jak sobie radzą. Rodzice odgrywają rolę zwierciadła, w którym dzieci mogą się przeglądać.

Jeśli rodzicom nie uda się to zadanie, ich dzieci będą niepewne i mogą czuć się mało ważne; a tego rodzaju uczucia prowadzą do bezsilności i tworzenia niewyraźnego czy zniekształconego obrazu samego siebie.

4.12 Rodzicielstwo jest procesem współpracy, do którego dziecko przyczynia się w stopniu nie mniejszym niż rodzice – jest to proces rozumienia siebie, drugiej strony, istniejącej relacji; wzajemne poznawanie. Rodzic powinien jednocześnie: być świadomym własnych poglądów i uczuć, potrafić je opisywać, słuchać, rozumieć, a także przyjmować poglądy i uczucia swoich dzieci. Zaufanie jest podstawowym elementem takiego związku.

Zadaniem rodziców jest akceptowanie gwałtownych emocji ich wyrażanych przez dzieci i radzenie sobie z własnymi uczuciami w stosunku do nich. Reagując na uczucia (swoje własne i dzieci) nie niszcząc zaufania, uczymy dzieci jak prawidłowo wyrażać emocje. Jeżeli możemy w otwarty i bezpieczny sposób wyrażać nasze uczucia, mamy szansę na poszerzenie zakresu naszych przeżyć emocjonalnych.

4.2 Otwartość i sygnały zwrotne

4.21 Modelowanie zachowań przez rodziców wywiera silny wpływ na dzieci. Jeżeli rodzice są uczciwi, dzieci uczą się, że bezpieczne jest mówić prawdę. Ukrywanie uczuć i problemów wywołuje w rodzinie niepokój. Gdy rodzice są uczciwi i zachęcają dzieci do otwartości, jest większa szansa na poradzenie sobie z pojawiającymi się trudnościami, rzadziej natomiast ma miejsce próba sił i sytuacje bez wyjścia. W tym procesie i rodzice i dzieci podlegają zmianie. Zrozumienie różnic i ich respektowanie daje szansę na łagodzenie konfliktów. Nieporozumienia pomiędzy innymi członkami rodziny rozwiązywane polubownie mogą nauczyć dzieci, że spory daje się rozwiązywać, podczas gdy „tworzenie frontów”, czy ukryty konflikt może wywoływać niepewność i obawę.

4.22 Rodzice, wyrażając swoje uczucia, przekazują dzieciom informacje zwrotne o tym, w jaki sposób ich zachowanie wpływa na innych. Dzieci, które otrzymują od rodziców takie informacje, czują się pewniej, mają zdolność refleksji nad sytuacjami, które zaistniały i mogą dokonywać wyborów. Krytycznym momentem tego procesu jest uświadomienie dziecku, że inni ludzie to indywidualne jednostki posiadające własne uczucia.

Empatia opiera się na rozpoznawaniu, akceptowaniu i rozumieniu różnic, co z kolei prowadzi do szacunku i zaufania. Rodzice powinni wystrzegać się obarczania dzieci swoimi trudnymi uczuciami – dobrze jest, jeśli dzieci rozumieją, jak wpływają na innych, mogą jednak czuć się zranione odnosząc wrażenie, że to one są odpowiedzialne za uczucia swoich rodziców.

4.3 Wspomaganie procesu separacji

4.31 Odejście od rodziców jest zadaniem dzieci. To niezależność pozwala traktować ludzi jako samodzielne jednostki. Różnicowanie się dzieci od rodziców odgrywa ważną rolę - rodzice muszą zrozumieć, że dziecko nie jest ich częścią. Rodzice nie wiedzą, czego doświadczają ich dzieci. Ważne jest, aby pozostawali otwarci na fakt, iż ich dzieci mają swoje własne, unikalne doświadczenia. Kiedy dzieci doświadczają w kontakcie z rodzicami akceptacji i uznania poprzez poświęcanie im czasu i uwagi oraz okazywanie empatii, zdobywają poczucie znaczenia i emocjonalną odporność. Ponieważ doświadczają one zrozumienia, rozwijają poczucie przywiązania i przynależności, mają jasny obraz samego siebie i wiarę w swoje możliwości.

4.32 Zazwyczaj trudno zrozumieć rodzicom, że zarówno oni, jak i ich dzieci uczą się i rozwijają, popełniając błędy. Dzieci, których rodzice uznają tę prawdę, łatwiej podejmują ryzyko i łatwiej jest im akceptować błędy popełnione przez siebie i innych. Tolerancja, pokora i współczucie są częścią tego procesu.

Załącznik

W poszukiwaniu sposobów udoskonalenia naszego rodzicielstwa nie pozostało nam nic innego, jak tylko wprowadzić Dziesięć Złotych Zasad, które zostały przedstawione przez uczestników dyskusji „Bardzo ważny zawód” w programie o rodzicielstwie emitowanym przez BBC World Service

- 1. Bazą dla wszelkich zasad rodzicielskich powinna być miłość;**
- 2. Każde dziecko wymaga szacunku;**

3. Każde dziecko powinno być wysłuchane;
4. Dobre rodzicielstwo wymaga stawiania granic i ograniczeń w sposób wykluczający przemoc fizyczną
5. Postępuj tak, jak chcesz by postępowało twoje dziecko;
6. Doskonali rodzice nie istnieją: skorzystaj z pomocy innych;
7. Baw się i ciesz razem z twoim dzieckiem;
8. Ucz się od swoich dzieci;
9. Patrz trzeźwo na świat, ale ofiaruj dziecku śmiałość, by samo odważyło się spróbować;
10. Podejmuj próby zrozumienia dziecka i reaguj na jego potrzeby.

Bibliografia

Barlow, J, Stewart-Brown, S and Fickling, C 'Parenting and Psychosocial Development: the role of general practitioners and primary care' in Harden, A and Sheikh, A eds (2002) Promoting child health in primary care. Royal College of General Practitioners

Ceballo, R, Ramirez, C, Hearn, K and Maltese, K (2003) 'Parents mediate affect of violence on children's mental health. Community violence and children's psychological well-being: does parental monitoring matter?' Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 32 (4), 586-92

Cowan, P and Cowan, C 'What an intervention design reveals about how parents affect their children's academic achievement and social competence' in Borkowski, J, Landman-Ramey, S and Bristol, M eds (2002) Parenting and the child's world: multiple influences on intellectual and social-emotional development. Erlbaum

Desforges, C (2003) The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment: a literature review. (Research Report 433). Department for Education and Skills

Emler, N (2001) Self-esteem: The costs and causes of low self-worth. Joseph Rowntree Foundation, York Publishing Services

Flouri, E and Buchanan, A (2003) 'The role of father involvement in children's later mental health.' Journal of Adolescence, 26 (1), 63-78

Gerhardt, S (2004) Why love matters: how affection shapes a baby's brain. Brunner-Routledge

Mental Health Foundation (1999) Bright futures: promoting children and young people's mental health. Mental Health Foundation

Mounts, N and Steinberg, L (1995) 'An ecological analysis of peer influence on adolescent grade point average and drug use.' Developmental Psychology, 31, 915-922

Murray, L and Cooper, P eds (1997) Postpartum depression and child development. Guilford Press

Royal College of Paediatrics and Child Health (2002) Helpful parenting. RCPCH

Rutter, M 'Resilience reconsidered: conceptual considerations, empirical findings, and policy implications' in Shonkoff, J and Meisels, S eds (2000) Handbook of early childhood intervention. Cambridge University Press

Sanson A ed (2002) Children's health and development: new research directions for Australia. Research Report no. 8. Australian Institute of Family Studies

Winnicott, D W (1965) The maturational process and the facilitating environment: studies in the theory of emotional development. Hogarth Press and the Insitute of Psychoanalysis

Wolfendale, S and Einzig, H eds (1999) Parenting education and support: new opportunities. David Fulton

Opublikowane przez Parenting Education & Support Forum

Unit 431 Highgate Studios, 53-79 Highgate Road, London NW5 1TL
phone 020 7284 8370 fax 020 7485 3587

Registered charity No 1076942
Registered in England and Wales No 3588930

Luty 2005

Tłumaczenie: Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny *Metis*